

1918

Azərbaycan Ordusu - 100

2018

Bu gün Azərbaycan Ordusu öz inkişafının ən parlaq dövrünü yaşamaqdadır

Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının rəisi general-leytenant Heydər PİRİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2018-ci il "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli" elan edilib. Bu sərəncam Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan edilməsinin 100-cü ildönümünü ilə bağlıdır.

Ölkə Prezidentinin sərəncamına uyğun olaraq, Cümhuriyyət ili çərçivəsində həm də hərbi tariximizdə şərəfli bir səhifə açmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ordusunun təşkilinə başlanmasının 100 illiyi bütün xalqımız tərəfindən böyük sevincle qeyd edilməkdədir.

Bu tarixi gün münasibətilə doğma ordumuzun şəxsi heyətini, bugünkü mərasim iştirakçılarını ürəkdən təbrik edir və hazırda dünyanın ən güclü ordularından olan ordumuza Vətən və dövlət tərəfindən həvalə olunmuş vəzifələrin həllində daha böyük uğurlar arzu edirəm.

Bu günlərdə əsasının qoyulmasının 100 illiyini qeyd etdiyimiz Cümhuriyyət ordusu quruculuğu hərbi tariximizdə tamamilə yeni bir mərhələni təşkil edir. Çünki bununla yeni bir dövlət sistemində müstəqil və nizami ordunun əsası qoyuldu, zamanın və dövrün ən qabaqcıl hərbi təcrübəsinə əsaslanmaqla güclü və qüdrətli bir ordunun formalaşdırılmasına nail olundu.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan olunmasından sonra bu dövlətin hər bir vətəndaşı üçün millət və Vətən anlayışları daha konkret məzmun kəsb etdi və Cümhuriyyət ordusunun formalaşdırılmasında da bu anlayışlar aparıcı mənəvi-ideoloji xəttə çevrildi.

Dövrün siyasi, iqtisadi, mənəvi məhrumiyətlərinə, hərbi sistemin və infrastrukturun olmasına baxmayaraq, çoxlu sayda zabit və əsgərlərimiz Vətən və millət dəyərləri ətrafında toplaşaraq qısa bir zamanda çox güclü bir ordunun yaranmasına, tarix səhnəsinə qədəm qoymasına nail oldular. Bununla xalqımızın qəhrəmanlıq tarixinə yeni bir şərəfli səhifə yazıldı.

Cümhuriyyət ordusunun yaradılması, onun qısa zamanda sonra döyüşkən bir qüvvəyə çevrilməsi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin dövlət siyasətinin uğurlu nəticəsi idi. Cümhuriyyət hökumətinin rəhbərliyi Cümhuriyyət ordusunu müstəqil dövlətin mühüm atributu, müstəqilliyin müdafiəçisi kimi görürdülər. Bu məqamlar Cümhuriyyətin hərbi siyasətinin

də mahiyyətini təşkil edirdi.

Ölkənin Nazirlər Şurasının sədri, bir müddət hərbi nazir vəzifəsini öz üzərinə götürmüş Fətəli xan Xoyski bildirdi ki, gerek hər bir dövlət daima özünü müdafiə etmək üçün qüvvə hazırlasın. Gerek bizim həm xarici düşmənlərimizə, həm də istiqlalımıza hücum edənlərə qarşı mübarizə aparacaq bir qüvvəmiz olsun.

Belə bir ordunu qurmaq Azərbaycan üçün xeyli mürəkkəb olan hərbi-siyasi şəraitdə aparılmalı oldu. Hərbi Nazirliyin və Azərbaycan Ordusunun təşkilinə rəhbərliyi öz üzərinə götürmüş tam artilleriya generalı Səməd bəy Mehmandarov 1918-ci il noyabrın 7-də imzaladığı 1 nömrəli əmrində ordu quruculuğunun çətin şəraitdə aparılmalı olacağını qeyd edirdi.

Səməd bəy Mehmandarov həmin əmrində yazırdı: "Vəzifələrimin icrasına başlarkən mənim görməli olduğum o böyük işin bütün ciddiliyini, mürəkkəbliyini və çətinliyini yaxşı anlayıram. Ancaq bu iş görülməlidir və Hərbi Nazirliyin qarşısına çıxan bütün çətinlikləri birgə səmimi fəaliyyət və vəzifəyə təmiz münasibət bəsləndiyi halda aradan qaldırmaq mümkündür."

Hamını birgə, səmimi fəaliyyətə dəvət etməklə mən bütün səviyyələrdə olan rəislərin diqqətini qoşunlarda təlim və tərbiyyəyə, onlarda möhkəm intizamın aşılmasına, iş məsuliyyəti və məhəbbət hissələrinin oya dılmasına, qanun-qaydaya riayət edilməsinə və nəhayət, təcili tədbirlərlə olanaqlara qayğıkeş və mehriban münasibət göstərilməsinə çağırıram".

Bütün çətinliklərə baxmayaraq, ordu quruculuğuna cəlb edilmiş təcrübəli generalların səyləri nəticəsində Azərbaycanın hərbi tarixinə son dərəcə qiymətli səhifələr yazıldı. Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev bu əzəmətli işə qiymət verərək belə deyirdi: "1918-ci ildə Xalq Cümhuriyyəti, Azərbaycanın ilk demokratik hökuməti dövlət quruculuğu işini çox mürəkkəb və çətin bir dövrdə apardığı zaman Silahlı Qüvvələrin yaranmasına və ordu quruculuğuna xüsusi əhəmiyyət vermiş, qayğı göstərmişdir. Xalq Cümhuriyyətinin ikiillik tarixini bu gün vərəqləyərkən ordu quruculuğu sahəsində nə qədər dəyərli işlər gördüyü, doğrudan da, böyük hörmət hissi doğurur".

Cümhuriyyətin ordu quruculuğu sahəsinə bu böyük ehtiramı doğuran başlıca səbəblərdən biri, sözsüz ki, bu ordunu quranların, onun zabit və komandir heyətinin fədakar xidmətləri idi. Milli təfəkkür və müstəqillik istəyi nəticəsində yeni bir milli ordunun formalaşdırılmasına əsaslı zəmin yarandı.

Səməd bəy Mehmandarovun

və bütünlükdə Cümhuriyyətin Hərbi Nazirliyinin rəhbərliyinin hərbi tariximizdə dəyərli xidmətlərindən biri onda idi ki, onlar öz ətrafına Vətənin və millətin maraqlarını digər bütün maraqlardan üstün tutan generalları və zabitləri toplayaraq onların gücünü müstəqil Azərbaycan üçün gerekli olan milli ordunun formalaşmasına səfərbər edə bildilər.

Cümhuriyyət ordusunun yaradılmasında çox böyük rolunu general Əlağa Şıxlinski də hərbi nazir adından imzaladığı əmrlərdən birində yazırdı: "Azərbaycanlılar həmişəlik yadda saxlamalıdırlar ki, doğma ordu xeyriyyə evi deyildir və ondan ötrü mövcud deyil ki, hər bir azərbaycanlı orada özünə xeyirli olan yerə tutsun. O, Vətənin dayağıdır və ora ölkənin ən yaxşı qüvvələri daxil olmalıdır".

Belə qüvvələrin əsasını təşkil edən tam artilleriya generalları Səməd bəy Mehmandarovun və Əlağa Şıxlinskiyə, general-leytenant Məmməd bəy Sulkeviçin, general-mayor Həbib bəy Səlimovun, general-mayor Süleyman bəy Əfəndiyevin, general-mayor Cavad bəy Şıxlinskiyə, general-mayor Həmid bəy Qaytaşının, general-mayor Məmməd Mirzə Qacarin və digərlərinin adları qızıl hərflərlə hərbi tariximizə yazılmışdır.

Məhz belə generalların və zabitlərin rəhbərliyi altında milli dəyərlərə əsaslanan və Azərbaycanın müstəqilliyinə sədaqətli olan yeni bir ordu formalaşdırıldı, bu ordunun milli kadrlarının hazırlanmasında ciddi bir baza yaradıldı və bu bazadan səmərəli şəkildə istifadə edildi, Azərbaycanda yeni hərbi infrastrukturun əsası qoyuldu, çağırış və səfərbərlik sistemi quruldu.

Cümhuriyyət ordusu quruculuğunun uğurunu şərtləndirən amillərdən biri də ordu ilə xalq birliyinin yaradılması, xalqın milli-mənəvi dəyərlərinin ordu daxilində gətirilməsi idi.

Səməd bəy Mehmandarov hərbi nazir vəzifəsinə təyin edilən gün Azərbaycan xalqına müraciət etdi, bütün xalqı ölkə maraqlarının müdafiəsi üçün yarılmış ordunun qurulmasında yaxından iştirak etməyə çağırırdı. S.Mehmandarov şübhə etmirdi

ki, xalqın doğma və yaradıcı münasibəti olmasa, Cümhuriyyət ordusunu təşkil etmək asan olmayacaqdır.

Xalq-ordu, ordu-dövlət münasibətlərinin düzgün qurulması və əlaqələndirilməsi Cümhuriyyətin ordu quruculuğunun uğurunun əsas amildir və bu ordu Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ərazi bütövlüyünün qorunmasında xalqın və dövlətin ona bağladığı ümidləri doğrulda bildi. Cümhuriyyət ordusunun qoruduğu sərhədlər müasir Azərbaycan dövlətinin də sərhədlərinin əsasını təşkil edir.

Cümhuriyyət ordusundan bizə miras qalan yalnız sərhədlərimiz deyildir. Azərbaycanın müstəqilliyinə sədaqət, tapşırılan vəzifələrin icrasına fədakar münasibət, əsgər və zabit zəhmətinə yüksək ehtiram, mənəvi saflıq, sonsuz vətənpərvərlik Cümhuriyyət ordusunun bu gün də aktual olan dəyərləridir.

1920-ci ilin aprelində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti süqut etsə də, bu dövlətin ordusundan miras qalan keyfiyyətlər milli hərbi ənənəyə çevrildi. Sovet hakimiyyəti illərində azərbaycanlılar arasında hərbi işinin tarixini təhlil edərkən ulu öndər Heydər Əliyev də məhz bu keyfiyyətlərin bir xətt kimi davam etdiyini qeyd edirdi. Ulu Öndərin fikrinə, məhz bu ənənələrin yaradıcı şəkildə inkişaf etdirilməsi Sovet hakimiyyəti illərində, Böyük Vətən müharibəsi illərində azərbaycanlı hərbiçilər tərəfindən sonsuz sayda qəhrəmanlıq nümunələrinin göstərilməsinə yol açmışdı.

Cümhuriyyət ordusu quruculuğunun tarixi təcrübəsinə yüksək qiymət verilməsinin nəticəsi idi ki, ulu öndər Heydər Əliyevin qərarı ilə Cümhuriyyət ordusu ilə müasir ordumuz arasında bir tarixi və mənəvi bağlılıq yaradıldı.

Böyük tarixi şəxsiyyətin 22 may 1998-ci il tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Ordusunun yaranma tarixi 1918-ci il iyunun 26-dan - Əlahiddə Azərbaycan korpusunun təşkil edildiyi gündən götürüldü.

Ulu öndər Heydər Əliyev həm də Cümhuriyyət ordusu ilə başlanan hərbi tariximizi, ordu quruculuğu təcrübəsini yeni bir səviyyəyə qaldırdı, müasir, müstəqil ordumuzun əsasını qoydu, Azərbaycanın müstəqilliyini qorumağa qadir olan bir ordunun memarına çevrildi. Müasir Azərbaycan Ordusunun formalaşmasının başlanğıcı kimi qəbul edilən 1993-cü il noyabrın 2-də Heydər Əliyevin radio və televiziya ilə Azərbaycan xalqına müraciətində də Cümhuriyyət ordusunun ən yaxşı təcrübəsinin izlərini görmək mümkündür.

Ordu-dövlət münasibətlərinin, xalqın gücünün ordu quruculuğuna səfərbər olunmasının, dünya təcrübəsinə istinad edilməsinin yeni şəraitdə inkişafı

nın, onların tətbiqi mexanizminin müəyyənləşdirilməsi ordu quruculuğu sahəsində tarixi təcrübə ilə mövcud reallıqların Heydər Əliyev tərəfindən məhərdərlə əlaqələndirilməsi Azərbaycanda keyfiyyətə yeni bir ordunun meydana gəlməsinə yol açdı.

Cümhuriyyət ordusundan başlanan tarixi təcrübəni dəqiqliklə dəyərləndirməklə Heydər Əliyev tərəfindən Azərbaycanda ordu quruculuğunun mükəmməl bir siyasəti hazırlanmış və onun uğurlu tətbiqi nəticəsində tarixi ənənələrə, Azərbaycan xalqının istəyinə və ehtiramına layiq olan bir ordu formalaşdırılmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən ordu quruculuğu sahəsində müəyyənləşdirilmiş siyasətin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev tərəfindən yeni reallıqlara və imkanlara uyğun olaraq yaradıcı şəkildə həyata keçirilməsi Azərbaycan Ordusunu keyfiyyətə daha yeni bir səviyyəyə qaldırmışdır.

Respublika Prezidentinin gündəlik qayğısı nəticəsində son illər ərzində ordunun texniki təchizatında çox güclü bir sıçrayış olmuş, ordunun maddi-texniki təminatı ən yüksək səviyyədə həll edilmişdir. Hərbi büdcənin ildən-ildə yaxşılaşdırılması ordunun infrastrukturunun, yeni-yeni təlim mərkəzlərinin, hərbi şəhərciklərin, sosial obyektlərin yaradılmasına imkan vermişdir.

Döyüş hazırlığı planlarının daim təkmilləşdirilməsi, bu prosesdə dünya təcrübəsinə diqqətin artırılması, ardıcılığın saxlanması Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyətini də xeyli artırmışdır. Qeyd edildiyi kimi, bu gün Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclü ordularından birinə yəqin qatılmışdır və bu nailiyyətin əldə edilməsi ordu quruculuğuna respublika rəhbərliyinin gündəlik diqqətinin və qayğısının nəticəsidir.

Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyətinin yeni və daha yüksək səviyyəyə qalxmasını ordu hissələrinin 2016-cı ilin aprelində Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəbhə xəttində tərribatlarının qarşısının alınmasında göstərdiyi nəticələr də bir daha sübut etdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev bu nəticələri yüksək qiymətləndirmiş və onları Azərbaycan Ordusunun tarixində parlaq səhifə kimi dəyərləndirmişdir.

Bu gün Azərbaycan Ordusu öz inkişafının ən parlaq dövrünü yaşamaqdadır. Şübhə etmirik ki, Cümhuriyyət ordusunun ən yaxşı ənənələrini qoruyub saxlamaqla güclü bir orduya çevrilməsi Azərbaycan Ordusu ölkənin Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanının bütün əmrələrini uğurla yerinə yetirməyə qadirdir.